Afwegingskader Spoor 2 van de ombuigingsoperatie

Culemborg

Culemborg is een prachtige stad, met goede sociale voorzieningen, veel groen, duurzame ontwikkelingen en aandacht voor elkaar. Ook zijn we een ambitieuze stad op het gebied van woningbouw, innovatie, duurzaamheid en zorg. En we hebben nog veel meer plannen om de stad mooier te maken. Tegelijkertijd is er ook geld nodig voor renovatie/nieuwbouw van scholen, onderhoud van sportaccommodaties en duurzaamheid. Er is veel geld nodig, terwijl we minder krijgen van het Rijk. We moeten dus zoeken naar mogelijkheden om taken anders te doen, te integreren of niet meer te doen.

Raad en college werken daarom in een ombuigingsoperatie aan evenwicht in inkomsten en uitgaven en een duurzaam financieel gezond perspectief. Er zijn ombuigingen nodig om nieuwe opgaven te kunnen voorzien van dekking en maatregelen. En we moeten anders gaan werken om de financiële conditie van de gemeente goed te houden. Op die manier houden we Culemborg toekomstbestendig.

Wat brengen we in beeld over de ombuigingsmaatregelen?

Raad en college hechten er belang aan om in het ombuigingstraject de komende jaren samenhangende keuzes te maken en te behouden wat waardevol is. Om de keuzes goed te kunnen afwegen, is er meer informatie nodig dan alleen een inventarisatie op hoofdlijnen. Daarom werken we de ombuigingsmogelijkheden in detail uit.

De uitwerking van de ombuigingsmogelijkheden omvat in ieder geval:

1. Een beknopte *toelichting*: waar gaat deze ombuiging over? Wat doen we bij deze ombuiging anders, meer of niet meer?
2. Informatie over de *opbrengst*: wat levert de ombuiging op voor de meerjarenbegroting? Is dat effect incidenteel of structureel? En zijn er initiële investeringen nodig, transitiekosten of frictiekosten?
3. Informatie over de *tijd*: vanaf welk moment is de ombuiging te realiseren en het financiële effect in te boeken? En is er voorbereidingstijd nodig, bijvoorbeeld omdat er een overeenkomst aan ten grondslag ligt?
4. Informatie over de *betrokken partijen*: welke partijen zijn nodig om de ombuiging te kunnen realiseren?
5. Informatie over het maatschappelijk effect:
    - Welk effect heeft de ombuiging op het voorzieningenniveau in Culemborg?
    - Welk effect heeft de ombuiging op inwoners, bedrijven en instellingen?
6. Informatie over het effect op beleid en ambities: welk effect heeft de ombuiging op het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen? Raakt de ombuiging het DNA van Culemborg of de leidende principes?
7. Informatie over de haalbaarheid: zijn er risico's, onzekerheden of randvoorwaarden voor de implementatie? Hoe complex is de ombuiging?
8. Informatie over het effect op de werkorganisatie.

Door steeds dezelfde informatie in beeld te brengen, kunnen de ombuigingsmogelijkheden beter met elkaar vergeleken worden en kunnen ze tegen elkaar afgezet worden. Zo kunnen raad en college een goed afgewogen pakket samenstellen in de Kadernota 2025-2028.

Afwegingen

Raad en college hechten er belang aan om in het ombuigingstraject de komende jaren samenhangende keuzes te maken en te behouden wat waardevol is. Dit afwegingskader kan daarbij een hulpmiddel zijn. In de beeldvormende bijeenkomsten in de aanloop naar dit afwegingskader bleek dat fracties verschillen in de manier waarop zij hun afweging zouden willen maken. Doordat – zoals hierboven uitgewerkt – over de ombuigingsmogelijkheden steeds dezelfde informatie in beeld wordt gebracht, biedt dat de mogelijkheid om daarmee eigen afwegingen te maken.

Het college zal bij het voorstel voor de Kadernota 2025-2028 aan de raad het DNA van de stad voor ogen houden en de keuzes afwegen aan de hand van een aantal leidende principes.

Het DNA van Culemborg
Onze historische stad met haar torens, monumenten en pleinen is prachtig, net zoals de uitgestrekte uiterwaarden langs de Lek. Al eeuwen voelen mensen zich hier thuis. Op dit moment wonen er in Culemborg zo'n 30.000 mensen met verschillende achtergronden. En het zijn de Culemborgers die onze stad elke dag mooier maken.

We hebben als gemeente de verantwoordelijkheid om in de ombuigingsoperatie de goede keuzes te maken voor de stad en haar inwoners. Daarbij willen we zorgen dat het DNA van Culemborg behouden blijft, toekomstige generaties in Culemborg goed kunnen wonen, werken en recreëren en de stad is toegerust voor grote opgaven die op ons af komen.

Leidende principes
Het DNA van Culemborg is in de afgelopen jaren geconcretiseerd in visies en beleidsdocumenten op verschillende terreinen. Voorbeelden daarvan zijn de Stadsvisie, de Ontwerp-Omgevingsvisie, de beleidsnota Wmo en Jeugd "Samen werken aan een stevige lokale basis", de beleidsnota's Kansrijk Opgroeien, de Woonvisie en de Cultuurvisie. Deze visies en documenten bevatten een groot scala aan ambities en doelstellingen, die zijn opgesteld in een tijd dat er nog geen sprake was van financiële schaarste. Dat die schaarste er nu wel is, betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. Dat hoeft niet per definitie te betekenen dat er doelstellingen moeten vervallen. Het kan ook zijn dat we er als gemeente anders mee omgaan. Bijvoorbeeld door niet zelf financieel bij te dragen, maar alleen te faciliteren of aan te jagen.

Wanneer het college de kern van onze visies bekijken, destilleren we daaruit vier leidende principes, die helpen om de raad de goede keuzes voor te stellen in het ombuigingstraject.

> *Vrijstad*
> Culemborg blijft de vrijstad waar mensen van verschillende achtergronden welkom zijn en blijven.
>
> *Levendig*
> Culemborg blijft een levendige stad, iedereen kan meedoen. We zetten in op leefbaarheid. Daarbij past dat Culemborgers elkaar ontmoeten in voorzieningen die zoveel mogelijk multifunctioneel worden gebruikt.
>
> *Ondersteunend*
> Culemborg blijft een zorgzame stad waarin we omkijken naar elkaar. Onze jeugd groeit kansrijk en veilig op. We staan als gemeente naast onze inwoners, gaan uit van zelfredzaamheid en samenredzaamheid en we ondersteunen de meest kwetsbare inwoners.

Toekomstbestendig
Culemborg neemt de noodzakelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de stad klaar is voor de toekomst. Dat kunnen bijvoorbeeld maatregelen zijn om klimaatbestendig te zijn, voldoende woonruimte te hebben en passende onderwijshuisvesting, maar ook maatregelen om een duurzaam financieel gezonde gemeente te zijn.

Presentatie

Om het proces te vergemakkelijken, helpt het als de ombuigingsmogelijkheden overzichtelijk gepresenteerd kunnen worden. Daarvoor gebruiken we in het keuzeproces een schematische weergave, waarin het jaar van realiseren (horizontale as), het maatschappelijk effect (verticale as) en de financiële omvang van de ombuiging (grootte van de stippen) tegen elkaar afgezet worden.

